

PAŽYMA
DĖL 2021–2030 METŲ PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS VIEŠOJO VALDYMO PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO
(TAP-22-185, TAIS NR. 21-29979(2))

2022-02-25 Nr. NV-488

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Vidaus reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas: patvirtinus Viešojo valdymo plėtros programą, užtikrinti kryptingą, nuoseklų ir koordinuotą viešojo valdymo tobulinimą, apimsiantį visus svarbiausius viešojo valdymo komponentus – viešojo valdymo sistemos sandarą, šioje sistemoje veikiančių institucijų funkcijas, svarbiausius viešojo valdymo procesus, žmogiškuosius išteklius – visais trimis valdymo lygiais (valstybės, regionų ir savivaldybių).

3. Dabartinė situacija:

- Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 buvo patvirtintas 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas (NPP), kurio vienas iš strateginių tikslų yra „didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą“ (8 strateginio tikslas), kadangi efektyvus, skaidrus, įtraukus ir atskaitingas viešasis valdymas ir teisės viršenybė yra vienos iš esminių sąlygų, užtikrinančių ilgalaikę šalies ekonominę ir socialinę pažangą bei piliečių pasitikėjimą valstybe ir viešuoju sektoriumi;
- 2019 m. valstybės tarnybos veiklos efektyvumo tyrimai parodė, kad pagal tarptautinį valstybės tarnybos efektyvumo indeksą „InCiSE“ Lietuvos valstybės tarnyba užima 20 vietą iš 38 tyrime dalyvavusių šalių. Tarp Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių Lietuva užima 11 vietą. Geriausią vertinimą šalies valstybės tarnyba gavo už paslaugų skaitmeninimą (8 vieta iš 38 šalių). Prasčiausią – už gebėjimus (36 vieta iš 38).
- stokojama į rezultatus orientuoto požiūrio ir sistemiško politikos vertinimo;

4. Esmė:

Programa įgyvendins NPP 8 strateginio tikslo „didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą“ 8.3, 8.4, 8.6 ir 8.7 uždavinius ir sieks atitinkamų rodiklių:

8.3 uždavinys. Stiprinti žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą viešojo valdymo institucijose.

Rodikliai: 8.3.1. vadovavimo gebėjimų indeksas, proc. (2020 m. – 64; 2025 m. – 68; 2030 m. – 70);

8.3.2. Valstybės tarnautojų motyvacijos ir pasitenkinimo darbu indeksas, proc. (2020 m. – 62; 2025 m. – 65; 2030 m. – 68).

Sprendžiama problema: Lietuvos valstybės tarnybos efektyvumas yra mažesnis nei EBPO šalių vidurkis.

Pažangos priemonė: Sukurti modernią viešojo valdymo institucijų žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą.

Pažangos priemonės rezultato rodikliai:

- Skaitmenizuota žmogiškųjų išteklių valdymo procesų dalis (proc.) - 85 (2030), pradinė reikšmė-10 (2020);

- Viešojo valdymo įstaigų darbuotojų, kurie rekomenduotų dabartinę savo darbovietę dalis (proc.) - 50 (2030), pradinė reikšmė - 44 (2020);
- Gyventojų, teigiamai vertinančių valstybės ir savivaldybių įstaigų darbą dalis (proc.) - 65 (2030), pradinė reikšmė - 48 (2019).

8.4 uždavinys. Tobulinti viešojo valdymo sistemą, didinti jos efektyvumą ir atvirumą.

Rodikliai: 8.4.1. Gyventojų, pasitikinčių valstybės institucijomis ir įstaigomis, dalis (2020 m. – 68; 2025m.– 75 proc.; 2030 m. – 78 proc.).

8.4.2. Gyventojų, per paskutinius 12 mėnesių dalyvavusių sprendžiant viešuosius vietos reikalus, dalis (2020 m. – 38; 2025 m. – 40 proc.; 2030 m. – 45 proc.).

8.4.3. Per NPP įgyvendinimo laikotarpį valstybės kartu su savivaldybėmis atliekamų funkcijų, dėl kurių atlikti vertinimai ir nustatyta, kuriuo lygiu jas vykdyti efektyviausia, dalis (2019m. – 0; 2025 m. – 50 proc.; 2030 m. – 100 proc.).

Sprendžiamos problemos:

1 problema – Institucinės ir funkcinės sąrangos tobulinimas reikalauja ilgesnio nei vieno politinio ciklo (5 metų) kryptingų pastangų.

2 problema – Valstybinės ir vietos valdžios funkcijos ir viešosios paslaugos atskirtos, neužtikrinant racionalaus viešųjų finansų naudojimo.

3 problema – Visuomenės dalyvavimo viešojo valdymo sprendimų rengimo ir priėmimo procesuose sąlygos neužtikrina įtraukaus teisėkūros proceso.

4 problema - Per mažai taikomos viešojo valdymo inovacijos, ieškant inovatyvių valdymo ir viešosios politikos problemų sprendimo būdų, galinčių padidinti viešojo valdymo efektyvumą ir veiksmingumą.

Pažangos priemonės:

- Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą;
- Vykdyti viešojo valdymo struktūros reformą, siekiant optimalios viešųjų funkcijų apimties ir racionalaus viešųjų funkcijų paskirstymo tarp valstybinių ir vietos valdžios institucijų;
- Sukurti sąlygas įtraukiam, visuomenės dalyvavimu ir duomenimis grįstam teisėkūros procesui;
- Sukurti ir įgyvendinti viešojo valdymo inovacijų kūrimo ir diegimo sistemą.

Pažangos priemonės rezultato rodikliai:

Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą:

- Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant vietos plėtros strategijas (2020 m. - 450; 2029 m. - 816).
- Bendruomenės inicijuotų vietos plėtros (BIVP) projektų veiklų dalyviai, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje (2020 m. - 0; 2029 m. - 40).
- Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos (2021 m. - 0; 2029 m. - 157).

Vykdyti viešojo valdymo struktūros reformą, siekiant optimalios viešųjų funkcijų apimties ir racionalaus viešųjų funkcijų paskirstymo tarp valstybinių ir vietos valdžios institucijų:

- Visuomenės pasitikėjimas Vyriausybe (proc.) (2020 – 28; 2024 – 35).

Sukurti sąlygas įtraukiam, visuomenės dalyvavimu ir duomenimis grįstam teisėkūros procesui:

- Ministerijos, pasiekusios pirmą arba antrą konsultavimosi su visuomene brandos lygį (skaičius) (2021 m. -7; 2029 m. - 14).

Sukurti ir įgyvendinti viešojo valdymo inovacijų kūrimo ir diegimo sistemą:

- Viešojo valdymo institucijų, per pastaruosius dvejus metus įdiegusių bent vieną viešojo valdymo inovaciją, dalis (proc.) (2020 m. - n.d.; 2030 m. - 50).

8.6 uždavinys. Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą.

Uždavinio rodikliai:

- 8.6.1. Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas (2020m. – 0,86; 2025 m. – 0,90; 2030 m. – 0,92).
- 8.6.2. Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis (2019 m. – 55; 2025 m. – 68 proc.; 2030 m. – 85 proc.)
- 8.6.3. Savivaldybių viešųjų paslaugų, kurias teikia nevyriausybines ir bendruomenines organizacijos, dalis (2018 m. – 7; 2025 m. – 15 proc.; 2030 m. – 30 proc.).

Sprendžiamos problemos:

- 1 problema** – Administracinių ir viešųjų paslaugų apimtis ir kokybė valstybės mastu nestebima, nekontroliuojama ir nevertinama.
- 2 problema** – Vartotojai prasčiausiai vertina galimybę pasiekti įstaigą ir vietos patogumą.
- 3 problema** – Nevyriausybines organizacijos ir (ar) privatus sektorius nepakankamai įtraukiami į viešųjų paslaugų teikimą.

Pažangos priemonė: Tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, prieinamumą ir viešųjų paslaugų teikimą.

Pažangos priemonės rezultato rodikliai:

Gyventojų, kurie kreipėsi į viešojo valdymo institucijas ir liko patenkinti suteiktomis paslaugomis, dalis (proc.) (2020 m. - 86; 2030 m. - 90).

8.7. uždavinys. Sukurti ir įgyvendinti veiksmingą regioninės politikos sistemą, sustiprinant regionų kompetencijas.

Uždavinio rodikliai:

- 8.7.1. Regioninių paslaugų (savivaldybių viešųjų paslaugų funkcijų, kurių atlikimą kelios ar visos regiono savivaldybės organizuoja bendrai), teikiamų regione, skaičius (2020 m. – 1; 2025m. – 3; 2030 m. – 5).

Sprendžiamos problemos ir pažangos priemonės:

- 1 problema** – Regioninės politikos sprendimai priimami neatliepiant vietovės iššūkių

Priemonės, kuriomis sprendžiama problema:

1. Vykdyti viešojo valdymo struktūros reformą, siekiant optimalios viešųjų funkcijų apimties ir racionalaus viešųjų funkcijų paskirstymo tarp valstybinių ir vietos valdžios institucijų (šalinama 1.1 priežastis);
2. Tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, prieinamumą ir viešųjų paslaugų teikimą (šalinama 1.2 priežastis).

Priemonės, numatytos kitose plėtros programose:

Tvarių viešųjų finansų plėtros programa -

- priemonė „Stiprinti viešojo ir privataus sektorių partnerystę ir skatinti privačių investicijų pritraukimą“;
- priemonė „Optimizuoti VNT apimtį“;
- priemonė „Didinti tvarų savivaldybių finansinį savarankiškumą“.

Pažangos priemonės rezultato rodikliai:

Tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, prieinamumą ir viešųjų paslaugų teikimą

- Vidutinis partnerysčių skaičius, tenkantis vienai savivaldybei (2020 m. - 1,2; 2030 m. - 3).

Finansinės projekcijos:

8.3 uždaviniui - 22 410 tūkst. eurų (17 277 tūkst. eurų - Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas (RRF), 1 145 tūkst. eurų – valstybės biudžeto lėšos; 360 tūkst. eurų – kiti tarptautiniai finansavimo šaltiniai (techninės paramos priemonė), 3 628 tūkst. eurų - Valstybės biudžeto lėšos, skirtos apmokėti ES fondų lėšomis netinkamą finansuoti pridėtinės vertės mokesčių. Uždaviniui įgyvendinti taip pat numatoma skirti lėšas pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą (8 524 tūkst. eurų).

8.4 uždaviniui – 56 470 tūkst. eurų (52 470 tūkst. eurų - 2021–2027 ES fondų investicijų veiksmų programa, 4 000 - tūkst. eurų – valstybės biudžeto lėšos). Uždaviniui įgyvendinti taip pat numatoma skirti lėšas pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą (4 150 tūkst. Eur).

8.6 uždaviniui – 7 155 tūkst. eurų (valstybės biudžeto lėšos). Taip pat uždaviniui įgyvendinti lėšas numatoma skirti pagal Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą (RRF), numatytą 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programoje, (**10 500 tūkst. Eur**) ir pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą (**240,16 tūkst. Eur**).

8.7 uždaviniui įgyvendinti lėšas numatoma skirti pagal Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą (RRF), numatytą 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programoje, (**30 000 tūkst. eurų**) ir pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą (**1 177,8 tūkst. eurų**).

5. Derinimas:

Projektas buvo pateiktas derinti suinteresuotoms šalims: Vyriausybės kanceliarijai, Finansų ministerijai; Nacionalinio pažangos plano horizontaliųjų principų koordinatoriams: Aplinkos ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai; socialiniams ir ekonominiams partneriams: Lietuvos savivaldybių asociacijai, Nevyriausybinų organizacijų tarybai, Nacionalinei bendruomeninių organizacijų tarybai, Lietuvos pramoninkų konfederacijai, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijai, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinei sąjungai, Viešojo valdymo kompetencijų tinklui. Gautos pastabos ir pasiūlymai buvo įvertinti ir Plėtros programos projektas buvo atitinkamai patikslintas ir pakartotinai derintas su Vyriausybės kanceliarija bei Finansų ministerija.

Plėtros programą papildžius Nacionalinio pažangos plano 8.7 uždaviniu „Sukurti ir įgyvendinti veiksmingą regioninės politikos sistemą, sustiprinant regionų kompetencijas“, atnaujintas Plėtros programos projektas derintas su Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Kultūros ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Susisiekimo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, regionų plėtros tarybomis.

Į Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Aplinkos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabas atsižvelgta, Plėtros programa patikslinta. Kitos ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų neturėjo.

Projektas patikslintas pagal Nevyriausybinų organizacijų tarybos pateiktas pastabas, į dalį pastabų atsižvelgta, dėl galimybių atsižvelgti į kitas pastabas bus sprendžiama, rengiant Plėtros programą įgyvendinančias pažangos priemones.

Projektas patikslintas pagal Nacionalinės bendruomeninių organizacijų tarybos teiktas pastabas. Į pastabas, kurias neatsižvelgta, bus atsižvelgta (arba įvertintos galimybės atsižvelgti) įgyvendinant ar rengiant pažangos priemones.

Dėl 8.4 uždavinio trečios problemos („Visuomenės dalyvavimo viešojo valdymo sprendimų rengimo ir priėmimo procesuose sąlygos neužtikrina įtraukaus teisėkūros proceso“) 2021 m. rugpjūčio 8–28 d. organizuota viešoji konsultacija „Atvira teisėkūra ir IT sprendimai visuomenei“ (<https://epilietis.lrv.lt/lt/konsultacijos/atvirateisekura-it>); 2021 m. liepos 29 d. – rugpjūčio 23 d. organizuota viešoji konsultacija „Susitarimas dėl atviros valstybės sampratos ir principų”

(<https://epilietis.lrv.lt/lt/konsultacijos/susitarimas-del-atviros-valstybes-sampratos-ir-principu>). Visuomenės dalyvavimo viešojo valdymo sprendimų rengimo ir priėmimo procesuose problematika ir aprašymas aptarti tarpinstitucinės Atviros Vyriausybės darbo grupės 2021 m. spalio 20 d. posėdyje.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupė, iš esmės pritardama Programos nuostatomis, tikslinamojo pobūdžio pastabas perdavė rengėjams darbo tvarka.

Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės pastabos projekto rengėjams perduotos darbo tvarka.

Vyriausybės kanceliarijos Atviros Vyriausybės skyrius ir Strateginių kompetencijų grupė dėl turinio pastabų neturi.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė teikia tikslinamojo pobūdžio pastabas ir pasiūlymus (2022 m. vasario 24 d. išvada Nr. NV-465).

Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Viešojo valdymo grupės vadovė

Jurgita Žilinskienė

Jurgita Žilinskienė, tel. +37070663979, el. p. jurgita.zilinskiene@lr.lt